

МА Снежана Перишић⁵⁴

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ПРИКАЗ КЊИГЕ

ТИОДОР РОСИЋ (2015). *ИМАНЕНТНО – КРИТИЧКЕ И МЕТОДИЧКЕ ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ*. ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ.

Књига *Иманентно – критичке и методичке интерпретације*, истакнутог есејисте, писца и универзитетског професора, Тиодора Росића посвећена је проблемима и посебностима теоријске, критичке и методичке интерпретације узорних песничких текстова. У књизи се, уместо вантекстуалног тумачења песничког текста, предност уступа иманентним методама анализе и система тумачења књижевноуметничких текстова заснованом на фокусираности интерпретације према песничком тексту. С обзиром да тумачење песничког текста подразумева читање, анализу и интрепретацију, аутор полази од читања као креативног и активног процеса и предваја анализу и интерпретацију, али их без обзира на различитости међусобно не искључује. Анализу посматра као метод научног истраживања која означава растављање на делове који чине целину, а интерпретацију као тумачење књижевноуметничког текста.

Структура књиге је примерена истраживању проблема поменутих у наслову и као таква састоји се од увода, три поглавља, закључка, напомена и белешки о аутору. Аутор у *Уводу* објашњава заснованост проблема иманентно – критичке и методичке интерпретације како у научном тако и у наставном смислу. Поглавља која се баве изучавањем књижевно – критичких и методичких проблема носе назив *Национална књижевност у процесу глобализације*, *Тематско – мотивски, жанровски и обликовни аспекти интерпретације песничких творевина* и *Лингвостилистички приступ у тумачењу песничког текста* у којима аутор тумачи различите текстове различитих епоха и врста.

Прво поглавље књиге је значајно по разматрању утицаја глобализације на положај наше књижевности. Аутор износи базичне

⁵⁴mrsnezanaperisic@gmail.com

особености процеса глобализације и тумачи поменути феномен са освртом на анализу односа глобализације и националне књижевности као значајног чиниоца за очување националног бића. Истраживани су и утицаји и појавни облици глобализације на промени националне књижевности у циљу истицања значаја националне књижевности у очувању националног идентитета. У оквиру овог поглавља аутор врши упоредну анализу програма српске књижевности и програма књижевности у Републици Српској, Федерацији Босне и Херцеговине и Црној Гори, где је статус српског књижевног стваралаштва знатно угрожен са посебним нагласком на глобализацијско дејство на промене програма националне књижевности као и промене наставних програма књижевности. Осим основног циља у књижевно – критичкој и методичкој интерпретацији текстова који подразумева стваралачко тумачење текстова, аутор у овом делу књиге говори и о додатном: подстицање креативног иманентног осећања за језик као суштински чинилац књижевности и истицање значаја националне књижевности у циљу неговања националног осећања припадања.

Друго, и уједно најобимније, поглавље књиге аутор посвећује тематско – мотивским, жанровским и обликовним и микропоетским елементима интерпретације песничких текстова. Поменуто поглавље по својој структури указује на сложеност поменутих домена изучавања. Сачињено је од следећих делова – *Теме* – говори о етичком статусу слепих гусара у делима Јакова Игњатовића, националним и туђинским карактеролошким линијама у приповетци *Злате од Слатине* Григорија Божовића, мотиву слободе у српској савременој поезији о Гаврилу Принципу, страху у Исаковићевим ранијим прозним остварењима, најчесталијим космичким темама у српској поезији са освртом на космичко у поезији Васка Попе и Слободана Ракитића и тематско – мотивске доминанте у поезији Исмета Реброње. Наредни део поглавља носи назив *Митопоетика* и говори о томе *Како је постало царство српско и московско* Јоксима Новића Оточанина и *Врзином колу* истог ствараоца као и митопоетским елементима у бајкама Илије И. Вукићевића. Циљ овог потпоглавља је био да укаже на митопоетске елементе савремене српске поезије као и на хришћанске и космолошке идеје у њој. Трећи део поглавља је посвећен *жанровима* и у њему аутор говори о антологијама српске поезије и идеји обновљене србистике, појму ироније, мултикултурним парадигмама савременог српског ироничног песничког правца као и о савременој српској ироничној поезији, и последњи, четврти део поглавља говори о *поступцима* о којима говори кроз поетику слободе у стваралаштву Душана Радовића и видове књижевне мистификације у прози Милицава Савића.

Треће поглавље истражује теоријске могућности лингвостилистичког приступа у тумачењу текстова поезије и износи предности иманентне методике у наставној интерпретацији са практичним моделом лингвостилистичке интерпретације. Посебна пажња посвећена је језику и рецепцији књижевног текста који није строго детерминисана и непроменљива целина. Треба напоменути да је део рада који се односи на примену лингвостилистичке анализе кроз особитости песме *Крилата свирала* Манојла Гавриловића настао у сарадњи са проф. др Милошем Ковачевићем, истакнутим лингвостилистом.

У *Закључку* аутор указује на креативно тумачење песничких текстова кроз процес анализе и интерпретације као основни циљ књиге, и на додатни: подстицање стваралачког иманентног осећања за језик и истицање значаја националне књижевности у очувању националног идентитета. У *Напомени* аутор говори наводи прилике настајања радова који сачињавају поглавља ове књиге. Већина текстова је раније објављена у зборницима и часописима и настала у оквиру пројекта 178014: *Динамика и структура савременог српског језика* који је финансиран од стране Министарства просвете и науке Републике Србије у чијој реализацији је активно и плодно учествовао и аутор. Последњи део књиге чине подаци о аутору које ставља на увид читаоцима досадашње богато истраживачко, наставно и књижевностваралачко искуство проф. др Тиодора Росића.

Актуелност књиге *Иманентно – критичке и методичке интерпретације* проф. др Тиодора Росића осликава се у отвореном књижевно – критичком и теоријско – методичком приступу интерпретације песничког текста са погледа савремене теорије књижевности, методике и књижевне критике што ову књигу препоручује научницима, наставницима, студентима филолошких и учитељских факултета као и осталим читаоцима који познају домene књижевно – критичке и методичке интерпретације.